

переваги залучення високоосвічених фахівців для збалансованого їх вирішення. В Україні саме на установи природно-заповідного фонду (далі – ПЗФ) покладаються завдання регулювати, координувати, контролювати, зберігати та відновлювати ці території та об'єкти. Фактично ж досягти намічених результатів для збалансованого функціонування територій та об'єктів ПЗФ не завжди вдається. Причиною є не тільки недостатнє фінансування природно-заповідних установ (далі – ПЗУ), але як наслідок, слабка матеріально-технічна база установ, неефективне ведення відновлювальних, наукових, польових і експериментально-дослідницьких робіт на місцях та інші. В Україні налічується 7740 територій та об'єктів ПЗФ, але у них різне підпорядкування, тому в рамках цієї статті акцентуємо увагу на ПЗУ, які підпорядковані Міністерству екології та природних ресурсів України (далі - Мінприроди). За інформацією Департаменту заповідної справи Мінприроди, фактично із виділених протягом 2011 р. коштів (82,213 млн. грн.) перевага надавалася на їх спрямування для утримання установ ПЗФ, їхніх спеціальних адміністрацій (станом на 19.09.2011 р. їх налічувалося 27). Серед пріоритетних напрямів використання бюджетних коштів – першочергові природоохоронні заходи в межах ПЗФ: розробка проектів землеустрою; організація територій; оформлення державних актів на право постійного користування землею; встановлення меж у природі (на місцевості); створення матеріально-технічної бази служб державної охорони та відповідних наукових підрозділів ПЗУ тощо [1].

За останні декілька років в Україні набрали чинності важливі для розвитку природно-заповідної справи документи. Серед них - Закон України «Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки», згідно якого мережа територій та об'єктів ПЗФ має розширитись до 10,4% від площі країни; Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо розвитку природно-заповідної справи в Україні»; Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011 – 2015 роки»; Наказ Мінприроди «Про затвердження Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України» (далі – Положення про рекреаційну діяльність). У 2011 р. Мінприроди розроблено та затверджено «Перелік відповідальних виконавців заходів Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011-2015 роки» [1].

Для професійного виконання завдань, покладених на працівників ПЗУ, важливе значення має розуміння того, що навчатися й удосконалювати свої знання та практичні навички потрібно завжди, не зважаючи на вік, фактичний досвід роботи у певній галузі, науковий ступінь та вчене звання. Адже світ змінюється і глобалізація певних процесів має вплив на свідомість людини й на прийняття відповідних рішень; змінюється навколишнє середовище; впроваджуються нові технології, що не може не впливати на вибір тих рішень, які мають забезпечити раціональне використання природних ресурсів, екологізацію виробничих процесів у відповідності до парадигми збалансованого розвитку. Априорі важко заперечити, що умінню приймати правильні екологічно спрямовані рішення треба навчатися постійно. Для цього зокрема необхідно активізувати діяльність тих закладів (організацій, установ), які беруть на себе зобов'язання сприяти безперервному процесу навчання у сфері екології. Серед подібних закладів - Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління (далі – ДЕА), державний вищий навчальний заклад дослідницького типу, основними напрямками діяльності якого є підвищення кваліфікації, перепідготовка (надання другої вищої освіти), науково-дослідна робота, просвітницька, інформаційно-аналітична та видавнича діяльність. До навчального процесу ДЕА у якості студентів і слухачів, перш за все, залучаються працівники Мінприроди, які не тільки мають можливість отримати другу вищу освіту за спеціальністю «Екологія та охорона навколишнього середовища», але і регулярно підвищувати свій рівень освіти на курсах підвищення кваліфікації, організовуваних кафедрами ДЕА за відповідними навчально-тематичними планами [2].

Мінприроди значну увагу приділяє розвитку ПЗУ, в т.ч. постійно здійснює моніторинг ПЗФ, про що зокрема свідчить підтримка з боку відповідних структурних підрозділів